

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.006.02.2022

Pan
Konrad Gęsiarz
Starosta Namysłowski
Starostwo Powiatowe w Namysłowie
Plac Wolności 12a
46-100 Namysłów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/024 – Utrzymanie i ochrona obiektów inżynierskich w ciągu dróg samorządowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Namysłowie, Plac Wolności 12a, 46-100 Namysłów ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Konrad Gęsiarz, Starosta Powiatu Namysłowskiego ² , od 21 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Prowadzenie ewidencji drogowych obiektów inżynierskich i sporządzanie informacji ich dotyczących2. Planowanie i zapewnienie środków finansowych na budowę, przebudowę, remonty oraz utrzymanie i ochronę obiektów inżynierskich3. Przeprowadzanie okresowych kontroli obiektów inżynierskich4. Utrzymanie w należyłym stanie technicznym i ochrona obiektów inżynierskich
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 do czasu zakończenia kontroli, tj. do 12 lipca 2022 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	Marlena Przybylak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/44/2022 z 5 maja 2022 r. Piotr Mastalerz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/50/2022 z 12 maja 2022 r.

(akta kontroli str.1-4)

¹ Dalej: Starostwo lub Urząd.

² Dalej: Starosta.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Zarząd Powiatu⁵ stosownie do obowiązku określonego w art. 20 pkt 9 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁶ prowadził ewidencję obiektów mostowych i przepustów. W ewidencjach tych ujęto 34 obiekty mostowe i 27 przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. Ww. przepustom nadane zostały numery ewidencyjne zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁷. W wymaganym terminie przekazano Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad formularze danych o sieci dróg publicznych Powiatu. Zgodnie z art. 20 pkt 1 i pkt 2 cytowanej ustawy w Starostwie opracowano, w 2020 r. *Plan rozwoju i finansowania sieci dróg powiatowych w powiecie namysłowskim na lata 2020–2030*.

Wbrew przepisom ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸ z pośród 61 obiektów mostowych i przepustów o średnicy równej lub większej niż 150 cm w księgach rachunkowych (w ewidencji środków trwałych w grupie 2-*obiekty inżynierii lądowej i wodnej*) ujęto tylko 3 obiekty inżynierskie.

Z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁹ w latach 2020-2021 62 okresowe kontrole obiektów mostowych przeprowadził Naczelnik Wydziału Dróg, który nie posiadał uprawnień wymaganych do dokonywania tego rodzaju czynności. Ponadto, w kontrolowanym okresie nie realizowano zaleceń dotyczących koniecznych do realizacji remontów, wynikających z protokołów okresowych kontroli.

Dopiero w 2022 r. zlecono wykonanie projektu docelowej organizacji ruchu dla obiektów mostowych, objętych ekspertyzą techniczną w 2020 r. w których wskazano niewłaściwy stan technicznych i zalecono do czasu przebudowy/budowy obiektu mostowego wprowadzenie ograniczeń.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Zarząd.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1376, ze zm.. Dalej: ustawa o drogach publicznych.

⁷ Dz. U. 2005 r. Nr 67 poz. 582. Dalej: rozporządzenie w sprawie obiektów mostowych i przepustów.

⁸ Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm., dalej uor lub ustawa o rachunkowości.

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, dalej: Prawo budowlane.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prowadzenie ewidencji drogowych obiektów inżynierskich i sporządzania informacji ich dotyczących

Opis stanu faktycznego

1. Zarząd w okresie objętym kontrolą zarządzał następującymi drogowymi obiektami inżynierskimi: jednym wiaduktem¹¹, 33 mostami¹² i 366 przepustami, w tym 27¹³ przepustami o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm.¹⁴ Stosownie do § 9 rozporządzenia w sprawie obiektów mostowych i przepustów prowadzone w urzędzie ewidencje obejmowały wymagane dokumenty ewidencyjne, które zostały sporządzone według wzorów określonych w załącznikach do ww. rozporządzenia. Dla wiaduktu i mostów prowadzono książki obiektów mostowych, które aktualizowano w terminach przewidzianych w § 16 ww. rozporządzenia. W książkach obiektów nie zamieszczono jednak części wymaganych informacji, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Wymaganą kartę obiektu mostowego sporządzono dla jednego mostu¹⁵, którego rozpiętość przęsła była większa niż 20 m. Wykazy obiektów mostowych prowadzone były osobno dla mostów i wiaduktów oraz dla przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. W wykazie obiektów mostowych ujęto most, który nie stanowił własności Powiatu, a wykazie przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm wykazano trzy przepusty o świetle otworu mniejszym niż 150 cm. Ustalenia w tym zakresie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 767-805, 815-824, 956-962)

2. Zgodnie z dyspozycją art. 10 ust. 6 ustawy o drogach publicznych obiektom mostowym nadane zostały przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad jednolite numery inwentarzowe¹⁶. Numer ewidencyjny przepustu, o którym mowa w § 7 rozporządzenia w obiektów mostowych i przepustów nadano jedynie 30¹⁷ z 366 przepustów, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 773-805, 815-824)

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Wiadukt JNI: 01024913.

¹² Mosty JNI: 1/ 01024903, 2/ 01024904, 3/ 01024906, 4/ 01024907, 5/ 01024908, 6/ 01024909, 7/ 01024910, 8/ 01024911, 9/ 01024912, 10/ 01024914, 11/ 01024915, 12/ 01024916, 13/ 01024917, 14/ 01024918, 15/ 01024919, 16/ 01024920, 17/ 01024921, 18/ 01024922, 19/ 01024923, 20/ 01024924, 21/ 01024925, 22/ 01024926, 23/ 01024927, 24/ 01024928, 25/ 01024929, 26/ 01024930, 27/ 01024931, 28/ 01024932, 29/ 01024933, 30/ 01024934, 31/ 01024935, 32/ 01024936, 33/ 01024937.

¹³ Numer ewidencyjny: 1/ 000110100001, 2/ 000110200002, 3/ 000110200003, 4/ 000110200004, 5/ 000110300005, 6/ 000110300006, 7/ 000110300007, 8/ 000110500008, 9/ 000110900009, 10/ 000111100011, 11/ 000111100012, 12/ 000111300013, 13/ 000111300014, 14/ 000112000015, 15/ 000112400016, 16/ 000112500017, 17/ 000112900018, 18/ 000112900019, 19/ 000113100020, 20/ 000114500021, 21/ 000114500022, 22/ 000114500025, 23/ 000115000026, 24/ 000134800027, 25/ 000134800028, 26/ 000134800029, 27/ 000134800030.

¹⁴ Stosownie do § 15 rozporządzenie w sprawie obiektów mostowych i przepustów wykaz obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów prowadzi się dla wszystkich obiektów mostowych, tuneli, promów i przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm.

¹⁵ JNI 01024916.

¹⁶ Dalej: JNI.

¹⁷ Spośród nadanych 30 numerów, 27 nadano przepustom o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. Tym samym numeracją objęto 100% ww. przepustów.

3. W terminie¹⁸ określonym w § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach¹⁹ kontrolowana jednostka przekazała Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad formularze danych o sieci dróg publicznych Powiatu. W dokumentach tych zamieszczono informację o jednym obiekcie mostowym, który nie był objęty siecią zarządzanych dróg powiatowych. Ponadto mapę techniczno-eksploatacyjną, wbrew § 3 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia, przekazano Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad, a nie zarządcy dróg wojewódzkich. Ustalenia w tym zakresie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 699-728, 806-814)

4. W strukturze organizacyjnej Starostwa wyodrębniono²⁰ Wydział Dróg²¹, do zadań którego należało m.in. prowadzenie ewidencji mostów i przepustów, sporządzanie i przekazywanie informacji Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad, przeprowadzanie okresowych kontroli stanu drogowych obiektów inżynierskich, wprowadzanie ograniczeń lub zamykanie drogowych obiektów inżynierskich. Zadania te realizował Naczelnik Wydziału²² oraz inspektor ds. mostów, ewidencji dróg i gospodarki nieruchomościami²³. Naczelnik posiadał uprawnienia budowlane²⁴ do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności drogowej oraz odbył szkolenie w zakresie przeprowadzania przeglądów bieżących, podstawowych i rozszerzonych drogowych obiektów inżynierskich²⁵.

Starosta zarządzeniem²⁶ wprowadził instrukcję przeprowadzania przeglądów: 1/ bieżących dróg i drogowych obiektów inżynierskich, tj. przepustów o świetle otworu mniejszym niż 150 cm, 2/ podstawowych i rozszerzonych dróg i drogowych obiektów inżynierskich, w tym mostów i przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm, celem, których było sprawdzenie stanu technicznego drogi i obiektu inżynierskiego.

(akta kontroli str. 679-697, 729-758)

5. Spośród 61 drogowych obiektów inżynierskich²⁷ w ciągu dróg powiatowych, w księgach rachunkowych Starostwa (w ewidencji środków trwałych w grupie 2-*obiekty inżynierii lądowej i wodnej*) ujęto jedynie trzy obiekty inżynierskie, na które Powiat ponosił nakłady inwestycyjne w łącznej wysokości 404,1 tys. zł²⁸ (117,7tys. zł netto²⁹). Zarządca w okresie objętym kontrolą inwentaryzował ujęte w ewidencji księgowej obiekty inżynierskie, stosownie do obowiązku określonego w art. 26

¹⁸ W terminie do końca pierwszego kwartału, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego. Informację za rok: 2019 przekazano 25 lutego 2020 r., 2020 przekazano 10 marca 2021 r., 2021 przekazano 22 marca 2022 r.

¹⁹ Dz. U. z 2005 r. Nr 67 poz. 583. Dalej: rozporządzenie w sprawie trybu sporządzania informacji o obiektach mostowych.

²⁰ Uchwała Zarządu Powiatu Namysłowskiego w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Namysłowie, Nr 11/32/2019 z dnia 12 marca 2019 r., Nr 69/236/2020 z dnia 20 października 2020 r., Nr 106/373/2021 z dnia 26 października 2021 r., Nr 129/459/2022 z dnia 12 kwietnia 2022 r.

²¹ Dalej: Wydział.

²² Dalej: Naczelnik.

²³ Dalej: Inspektor.

²⁴ Decyzja Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej Opolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa z dnia 3 czerwca 2006 r., syg. akt OPL.OKK.7132/0287/06.

²⁵ Szkolenie było realizowane przez Zakład Mostów Instytutu Inżynierii Lądowej Politechniki Wrocławskiej.

²⁶ Zarządzenie nr 20/05/2012 Starosty Namysłowskiego z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji przeprowadzania przeglądów dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz terminów przeprowadzania przeglądów dróg i drogowych obiektów inżynierskich.

²⁷ Przekazanych 28 decyzjami Wojewody Opolskiego z lat 2002-2011.

²⁸ W dniu 1 lipca 2008 r.: most na rzece Widawie w ciągu drogi powiatowej nr 11020 km 5+560 o wartości 136 795,93 zł oraz most przez rzekę Gluszynek w ciągu drogi powiatowej 11060 w km 0+997 o wartości 208 282,00 zł oraz w dniu 22 grudnia 2011 r. przepust drogowy przy DP 1348 o wartości 58 990,52 zł.

²⁹ Wartość po umorzeniu na dzień 30 czerwca 2022 r. (wartość umorzenia 286,4 tys. zł).

ustawy o rachunkowości. Pozostałe obiekty nie zostały ujęte w ww. ewidencji, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 8-403)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W książkach obiektów mostowych, w rozdziale *III. Wykaz protokołów okresowych kontroli stanu technicznego obiektu*, w punkcie 9 *Zakres robót remontowych i decyzji administracyjnych określonych w protokole okresowej kontroli*, nie odnotowano zakresu robót określonych we wszystkich protokołach okresowych kontroli przeprowadzonych w 2020 r.³⁰ i ośmiu³¹ w 2021 r. Ponadto, w punkcie 2 *Data kontroli* i w punktach od 5 do 8 *Ocena stanu technicznego* w sześciu³² przypadkach nie odnotowano daty przeprowadzonej w 2020 r. kontroli oraz oceny stanu technicznego, a w rozdziale *IV. Wykaz opracowań technicznych dotyczących obiektu* nie odnotowano przeprowadzonych w 2020 r. ekspertyz technicznych: 1/ wiaduktu w Namysłowie, ul. Łączańska, (JNI 01024913), 2/ mostu w Młokicie (JNI 01024915), 3/ mostu w Pieczyskach (JNI 01024920), 4/ mostu w Falkowicach (JNI 01024923), 5/ mostu w Osieku Dużym (JNI 01024927), 6/ mostu w Kuźnicy Dąbrowskiej (JNI 01024929) co było niezgodne z określonym wzorem w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie obiektów mostowych i przepustów.

(akta kontroli str. 963-975, 2110-2251)

Wicestarosta, Naczelnik i Inspektor zgodnie wyjaśnili, że w książkach obiektów mostowych Powiatu nie został odnotowany zakres robót (...) oraz ekspertyzy techniczne (...), ponieważ program do ewidencji obiektów mostowych (...) od wielu lat nie był aktualizowany i nie wszystkie dane z przeprowadzonych przeglądów odnotowane w protokołach przeglądów generowały się do książek obiektów mostowych. Obecnie trwają prace nad aktualizacją programu (...) oraz nad naprawą błędnie generowanych danych.

(akta kontroli str. 890-915, 938-943)

2. Ewidencje obiektów mostowych i przepustów, o których mowa w art. 10 ust. 11 ustawy o drogach publicznych nie były prowadzone w pełni prawidłowo. W wykazie obiektów mostowych ujęto bowiem obiekt (brak JNI) na końcu drogi nr 11390 w m. Bielice/koniec drogi rzeka Kluczborska Struga, który nie stanowił obiektu mostowego objętego zarządzaną siecią dróg powiatowych. Ponadto w wykazie przepustów ujęto trzy przepusty, tj.: O00111100010³³, O00114500023³⁴, O00114500024³⁵, których światło otworu było mniejsze niż 150 cm. Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie obiektów mostowych i przepustów wykaz obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów prowadzi się dla wszystkich obiektów mostowych, tuneli, promów i przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. Ww. przepusty zostały przebudowane w 2008 r. i 2009 r. co skutkowało

³⁰ Protokoły okresowej kontroli nr od 1 do 34 z 2020 r.

³¹ Protokół okresowej kontroli nr: 1/11/2021 z 9 listopada 2021 r. obiektu JNI 01024914, 2/12/2021 z 19 października 2021 r. obiektu JNI 01024915, 3/13/2021 z 19 października 2021 r. obiektu JNI 01024916, 4/14/2021 z 11 października 2021 r. obiektu JNI 01024917, 5/15/2021 z 11 października 2021 r. obiektu JNI 01024918, 6/24/2021 z 5 października 2021 r. obiektu JNI 01024927, 7/26/2021 z 5 października 2021 r. obiektu JNI 01024929, 8/34/2021 z 7 września 2021 r. obiektu JNI 01024937.

³² Dotyczy obiektów JNI: 1/ 01024913, 2/ 01024915, 3/ 01024920, 4/ 01024923, 5/ 01024927, 6/ 01024929.

³³ Droga nr 11110, km 6+287,4, miejscowość Włochy, światło poziome przepustu 1,2 m, światło pionowe przepustu 1,0 m.

³⁴ Droga nr 11450, km 4+018, miejscowość Strzelce (biblioteka), światło poziome przepustu 0,8 m, światło pionowe przepustu 0,8 m.

³⁵ Droga nr 11450, km 6+294, miejscowość Strzelce (za nr 102), światło poziome przepustu 0,8 m, światło pionowe przepustu 0,8 m.

zmniejszeniem ich średnicy poniżej 150 cm. Pomimo obowiązku okresowej aktualizacji ww. ewidencji (§ 16 ww. rozporządzenia) do dnia zakończenia czynności kontrolnych przepusty te nie zostały wykreślone z wykazu.

(akta kontroli str. 773-805)

Działania w celu ustalenia stanu prawnego obiektu mostowego (brak JNI) na końcu drogi nr 1139O w m. Bielice / koniec drogi rzeka Kluczborska Struga, podjęte zostały w trakcie kontroli NIK. W wyniku tych działań, Wojewoda Opolski³⁶ potwierdził, że droga powiatowa nr 1139 O o nazwie Świerzczów – Bielice kończy się na Kluczborskiej Strudze, a dalszy odcinek drogi stanowi drogę wewnętrzną i nie został objęty decyzją³⁷ Wojewody Opolskiego w sprawie nabycia nieodpłatnie ww. drogi przez Powiat. Przedmiotowy most nie został również przekazany decyzją³⁸ Wojewody Opolskiego Gminie Świerzczów. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie poinformowało natomiast³⁹, że w karcie ewidencji cieku Kluczborska Struga występuje zapis dotyczący mostu betonowego. Wskazało też, że Wody Polskie wykonują prawa właścicielskie, w stosunku do działki, lecz nie są właścicielem mostu.

(akta kontroli str. 858-889)

Wicestarosta, Naczelnik i Inspektor wyjaśnili, że w wykazie obiektów mostowych ujęto obiekt „Bielice”, ponieważ zarządca drogi powiatowej graniczący z powyższym obiektem nie posiadał informacji kto jest zarządcą i zajmuje się utrzymaniem tego obiektu. Aby posiadać informację o jego stanie (...) zarządca drogi prowadził książkę obiektu i dokonywał wymaganych przeglądów (...) W wykazie przepustów ujęto trzy przepusty (...), w czasie tworzenia ewidencji i wykazów przepustów. Na powyższych przepustach zostały wykonane roboty budowlane w wyniku, których zmianie uległo światło przepustu na mniejsze niż 1,5 m. Wyjaśnili też, że powyższe zmiany odnotowano w systemie w dniach 13 lipca 2009 r. i 26 września 2008 r. (...) po wprowadzeniu zmian w parametrach (...) przepustów, posiadany program nie ma funkcji, aby (...) automatycznie usunąć z wykazu przepustów, dlatego też, te obiekty są widoczne w wykazie przepustów (...).

(akta kontroli str. 849-857, 890-915)

Starosta wyjaśnił także, że w wykazie obiektów mostowych, utworzonym w 2001 roku, ujęto obiekt „Balice” (...), ponieważ zarządca drogi nie posiadał informacji kto jest właścicielem w/w obiektu i aby posiadać informacje o ewentualnym zagrożeniu w ruchu drogowym dokonywał jego przeglądów. Powyższa informacja potrzebna była do prawidłowego zarządzaniem ruchem na drodze powiatowej nr 1139 O w m. Balice. W okresie objętym kontrolą (...) Powiat nie ponosił wydatków na obiekcie „Balice” (...) nie ponosił również kosztów związanych z zimowym utrzymaniem dróg, ponieważ za obiektem nie znajduje się kontynuacja drogi powiatowej (...).

(akta kontroli str. 829-831)

3. Zarządca dróg powiatowych nie nadał numerów ewidencyjnych dla 336 przepustów objętych sprawowanym zarządem, pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie obiektów mostowych i przepustów. Zgodnie z tym przepisem zarządca drogi ustala numer ewidencyjny dla przepustów.

(akta kontroli str. 816-824)

³⁶ Pismo Wojewody Opolskie z dnia 4 lipca 2022 r. znak pisma IN.II.7532.2.18.2022.KP.

³⁷ Decyzja Wojewody Opolskiego nr IN.IV.TM-7723/34/2008 z dnia 25 lipca 2008 r.

³⁸ Decyzja Wojewody Opolskiego nr G IV-7227/562/91 z dnia 30 sierpnia 1991 r.

³⁹ Pismo Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 17 czerwca 2022 r., znak pisma GL.RUM.2313.344.2022.NJ.

Wicestarosta, Naczelnik i Inspektor wyjaśnili, że (...) dla 336 szt. przepustów (...) nie ustalono numeru ewidencyjnego przepustu (...) ponieważ przepusty te stanowią element drogi i są traktowane jako integralna jej część oraz nie podlegają ujęciu w wykazie przepustów (...)

(akta kontroli str. 849-857)

4. W formularzach danych o sieci dróg publicznych za lata 2019-2021, przekazanych Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad zawarto informację o jednym obiekcie mostowym⁴⁰, który nie został objęty zarządzaną siecią dróg powiatowych. W Formularzu danych o sieci dróg publicznych poza granicami administracyjnymi miast, Dane dotyczące obiektów mostowych, tuneli i promów w rubryce *Konstrukcja obiektów, Stalowe* wykazano ilość: 6 szt., suma długości: 48,45 m, suma powierzchni: 369,83 m², średnia ważona stanu technicznego: 2,62, podczas gdy formularz ten powinien obejmować następujące wartości: ilość: 5 szt., suma długości: 39,15 m, suma powierzchni: 313,1 m², średnia ważona stanu technicznego: 2,8.

(akta kontroli str. 699-728)

Wicestarosta, Naczelnik i Inspektor wyjaśnili, że (...) do dnia dzisiejszego nie otrzymaliśmy informacji czy jakkolwiek zarządca przekazuje informacje o obiekcie „Bielice”, dlatego też aby GDDKiA posiadała pełną wiedzę o ilości i rodzaju obiektu, obiekt ten był ujęty w sprawozdaniu.

(akta kontroli str. 849-857)

5. W okresie objętym kontrolą, nie udostępniano (przekazywano) mapy techniczno-eksploatacyjnych zarządcy dróg wojewódzkich, pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 3 ust 1 rozporządzenia w sprawie trybu sporządzania informacji o obiektach mostowych. Zgodnie z tym przepisem do dnia 10 kwietnia zarządca dróg powiatowych udostępniana corocznie zarządcy dróg wojewódzkich trzy egzemplarze map techniczno-eksploatacyjnych.

(akta kontroli str. 806-814)

Wicestarosta, Naczelnik i Inspektor wyjaśnili, że (...) mapa przekazywana była bezpośrednio do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad z pominięciem zarządcy dróg wojewódzkich (który na obowiązek przekazania powyższych map do GDDKiA do 20 kwietnia). Powyższy stan praktykowany był od wielu lat. (...)

(akta kontroli str. 926-931)

6. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. w ewidencji środków trwałych Starostwa nie ujęto 58 ze 61 drogowych obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg powiatowych, co stanowiło naruszenie wymogów art. 4 ust. 1, art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Skarbnik, która na podstawie art. 4 ust. 5 uor przyjęła odpowiedzialność za prowadzenie rachunkowości jednostki, wyjaśniła, że do dnia 30 czerwca 2008 r. zadania z zakresu zarządzania drogami powiatowymi realizowane były przez wyodrębnioną jednostkę organizacyjną powiatu jaką był Zarząd Dróg Powiatowych w Namysłowie (dalej: ZDP). Od dnia 1 lipca 2008 r. zadania te realizuje Wydział Dróg Starostwa. Wszelkie aktywa i pasywa zlikwidowanej jednostki przejął urząd Starostwa. Na podstawie ewidencji księgowej przekazanej przez ZDP w księgach rachunkowych Starostwa ujęto m.in. nieruchomości stanowiące grunty pod drogami i ww. dwa obiekty mostowe. Podstawą ujęcia w księgach rachunkowych nieruchomości drogowych i obiektów inżynierskich były decyzje administracyjne Wojewody Opolskiego. Do powyższych decyzji załączono karty inwentaryzacyjne nieruchomości zawierające: 1/nr ewidencyjne działek pod drogami, ich

⁴⁰ Obiekt (brak JNI) na końcu drogi nr 11390 w m. Bielice / koniec drogi rzeka Kluczborska Struga.

powierzchnię, rodzaj użytkowania i wartość, 2/ informację o obiektach inżynierskich znajdujących się w ciągach dróg bez podania ich wartości. W związku z powyższym w ewidencji księgowej środków trwałych ujęto wyłącznie grunty pod drogami, które posiadały wartość początkową, natomiast brak określania wartości początkowej dla obiektów inżynierskich był powodem nieujęcia ich w ewidencji. *W ewidencji księgowej ujęto obiekty, na które zostały poniesione nakłady inwestycyjne. W chwili obecnej podjęto działania zmierzające do ujęcia w ewidencji księgowej środków trwałych wszystkich obiektów inżynierskich zarządzanych przez Powiat Namysłowski. W związku z tym, że decyzje Wojewody Opolskiego stwierdzające nabycie przez Powiat Namysłowski nieruchomości zajętych pod drogami powiatowymi w tym obiektów inżynierskich nie zawierały informacji o wartości tych obiektów, aby ująć je w ewidencji księgowej należy dokonać ich wyceny. Aktualnie prowadzone są działania zmierzające do ustalenia kwoty jaką należy zabezpieczyć w budżecie z przeznaczeniem na zlecenie czynności wyceny.*

W toku kontroli, 27 czerwca 2022 r. zawarta została umowa, na podstawie której dokonana zostanie wycena obiektów mostowych i przepustów.

(akta kontroli str. 5-18, 159-161, 163-332, 2103-2109)

OCENA CZĄSTKOWA

Zarządca dróg powiatowych prowadził stosowną ewidencję, w której ujął m.in. 34 obiekty mostowe i 27 przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. W wymaganym terminie przekazywał Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad formularze danych o sieci dróg publicznych powiatu. W dokumentach tych ujmowano jednakże jeden obiekt mostowy, który nie został objęty zarządzaną siecią dróg powiatowych. Stwierdzono też, że w ewidencji księgowej nie ujęto 58 z 61 obiektów mostowych i przepustów o średnicy równej lub większej niż 150 cm, pomimo takiego obowiązku wynikającego z przepisów o rachunkowości.

. OBSZAR

2. Planowanie i zapewnienie środków finansowych na budowę, przebudowę, remonty oraz utrzymanie i ochronę obiektów inżynierskich

Opis stanu faktycznego

1. Stosownie do art. 20 pkt 1 ustawy o drogach publicznych Zarząd Powiatu przyjął *Plan rozwoju i finansowania sieci dróg powiatowych w powiecie namysłowskim na lata 2020-2030*⁴¹. W dokumencie tym przedstawiono m.in. charakterystykę dróg, stan techniczny dróg i obiektów mostowych. Plan ten przekazano gminom Powiatu 28 grudnia 2020 r., tj. po upływie 192 dni od przyjęcia ww. dokumentu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 652-677)

2. W ww. planie jako źródła finansowania przewidywanych zamierzeń wskazano m.in. środki własne Powiatu, dotacje z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego, jak też dotacje gmin z obszaru Powiatu. W Planie ujęto m.in. wyniki przeprowadzonych kontroli okresowych obiektów mostowych przeprowadzonych w latach 2005-2019. Plan ten nie zawierał natomiast informacji o przepustach, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 654-676)

⁴¹ Uchwała Nr 58/203/2020 Zarządu Powiatu Namysłowskiego z dnia 19 czerwca 2020 roku w sprawie przyjęcia i przedstawienia planu rozwoju i finansowania sieci dróg powiatowych w powiecie namysłowskim na lata 2020 – 2030, dalej: plan rozwoju i finansowania sieci dróg powiatowych lub Plan.

W 2020 r. sześć obiektów mostowych⁴² poddano ekspertyzie technicznej. W dokumentach sporządzonych na tą okoliczność w obszarze *Strategia dalszego postępowania z obiektem* wskazano m.in., w przypadku: 1/ wiaduktu przy ul. Łączańskiej - niewłaściwy stan techniczny obiektu oraz zasadność rozbiórki obiektu i uzupełnienia w miejscu po rozbiórce nasypu drogowego (szacunkowy koszt realizacji 350 tys. zł netto), 2/ mostu „Młokicie I” - niewłaściwy stan techniczny oraz zasadność budowy nowego obiektu w miejsce starego mostu (szacunkowy koszt 1 280 tys. zł netto), 3/ mostu „Pieczyska II” - niewłaściwy stan techniczny oraz zasadność budowy nowego obiektu w miejsce starego mostu (szacunkowy koszt 1 180 tys. zł netto), 4/ mostu „Falkowice II” - niewłaściwy stan techniczny oraz zasadność przeprowadzenia kompleksowego remontu obiektu (szacunkowy koszt 150 tys. zł netto), 5/ mostu „Za Osiekiem Dużym” - niewłaściwy stan techniczny oraz zasadność budowy nowego obiektu w miejsce starego mostu (szacunkowy koszt 1 480 tys. zł netto), 6/ mostu „Kuźnica Dąbrowska” - niewłaściwy stan techniczny oraz zasadność budowy nowego obiektu w miejsce starego mostu (szacunkowy koszt 1 480 tys. zł netto).

(akta kontroli str. 1463-1710)

Wicestarosta wyjaśnił, że w planach (...) nie ujęto rzeczywistych potrzeb wynikających z ekspertyz technicznych (...). Wartość oszacowanych prac na w/w obiektach wyniosła w roku 2020 (...) siedmioletni budżet na bieżące utrzymanie wszystkich dróg powiatowych i obiektów inżynierskich (...).

(akta kontroli str. 893)

3. W Planie rozwoju i finansowania sieci dróg powiatowych nie przewidziano budowy, przebudowy lub remontów drogowych obiektów inżynierskich. W okresie objętym kontrolą w ramach utrzymania takich obiektów wydatkowano łącznie 43 tys. zł (w 2020 r. zlecono przeprowadzenie ww. ekspertyz technicznych obiektów mostowych).

(akta kontroli str. 654-676, 948)

Wicestarosta wyjaśnił, że wydatki na bieżące utrzymanie i remont drogowych obiektów inżynierskich zarządzanych przez Powiat są znikome, ponieważ środki przeznaczone na utrzymanie drogowych obiektów inżynierskich ujęte są w paragrafie 4300 wraz z wydatkami na utrzymanie dróg powiatowych. W związku ze złym stanem nawierzchni większość tych środków przeznaczana jest na zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom dróg.

(akta kontroli str. 1753)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przed dniem 19 czerwca 2020 r. zaniechano opracowania i przyjęcia przez Zarząd Powiatu projektu planu rozwoju sieci drogowej oraz projektu planu finansowania, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, pomimo obowiązku w tym zakresie wynikającego z art. 20 pkt 1 i pkt 2 ustawy o drogach publicznych.

(akta kontroli str. 652-653)

Wicestarosta i Naczelnik wyjaśnili, że w okresie od 01.01 do 18.06.2020 r. (...) nie opracowywał planu rozwoju sieci drogowej oraz projektu planu finansowania finansowania, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich (...), ponieważ znaczne pogorszenie stanu technicznego nawierzchni dróg, wymagało realizacji inwestycji (...), a co za tym idzie plan

⁴² Dotyczy obiektów JNI: 1/ 01024913, 2/ 01024915, 3/ 01024920, 4/ 01024923, 5/ 01024927, 6/ 01024929.

realizacji zadań musiał by być a bieżąco aktualizowany w niedużych odstępach czasu (...).

(akta kontroli str. 890-909)

2. Plan rozwoju sieci drogowej przekazano Gminom Powiatu dnia 28 grudnia 2020 r.⁴³, tj. po upływie 192 dni od dnia jego przyjęcia, co stanowiło naruszenie art. 20 pkt 1 ustawy o drogach publicznych. Zgodnie z tym przepisem do zarządcy drogi należy w szczególności opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej oraz bieżące informowanie o tych planach organów właściwych do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

(akta kontroli str. 677)

Starosta wyjaśnił, że Zarząd Powiatu Namysłowskiego przekazał uchwałę (...) Gminom Powiatu w dniu 28.12.2020 r., ponieważ w 2020 roku wprowadzono stan epidemii Covid-19 co skutkowało rotacyjnym oraz zdalnym systemem pracy w urzędzie (...).

(akta kontroli str. 829-831)

3. W planie rozwoju i finansowania sieci dróg powiatowych nie ujęto przepustów w szczególności, których średnica jest równa lub większa niż 150 cm, co było niezgodne z art. 20 pkt 2 ustawy o drogach publicznych. Zgodnie z tym przepisem do zarządcy drogi należy opracowywanie projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, natomiast zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 12 tej ustawy, do drogowych obiektów inżynierskich należą m.in. przepusty.

(akta kontroli str. 654-676)

Wicestarosta wyjaśnił, że (...) że nie ujęto osobno przepustów o średnicy 150 cm, ponieważ zarządca drogi wszystkie przepusty („małe i duże”) przyjął jako nieodłączny element drogi.

(akta kontroli str. 1754)

OCENA CZĄSTKOWA

Stosownie do obowiązujących przepisów ustawy o drogach publicznych opracowano w 2020 r. Plan rozwoju i finansowania sieci dróg powiatowych w powiecie namysłowskim na lata 2020–2030. Niezgodnie z przepisami cytowanej ustawy w planie tym nie ujęto przepustów w szczególności, których średnica jest równa lub większa niż 150 cm, jak również przekazano go gminom Powiatu z opóźnieniem.

Zarząd wykonał w 2020 r. obowiązki określone w prawie o drogach publicznych opracowując Plan rozwoju i finansowania sieci dróg powiatowych w powiecie namysłowskim na lata 2020 – 2030, jednak przedmiotowego planu nie przekazano bez zbędnej zwłoki gminom Powiatu po upływie 192 dni od dnia jego przyjęcia.

OBSZAR

3. Przeprowadzanie okresowych kontroli obiektów inżynierskich

Opis stanu faktycznego

W latach 2020 i 2021 obiekty mostowe były poddawane okresowym kontrolom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego. Kontrole przeprowadził Naczelnik, który nie posiadał wymaganych uprawnień w zakresie kontroli obiektów mostowych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Szczegółowym badaniem objęto sposób przeprowadzania kontroli 36 obiektów mostowych i przepustów, tj.: jednego wiaduktu (100%), 33 mostów (100%) i 2 przepustów (0,7%) o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. Dla badanych obiektów przeprowadzono łącznie 66 kontroli stanu technicznego:

⁴³ Znak pisma: D.672.5.2020.KS.

30 w 2020 r. i 36 w 2021 r. W 2020 r. dla sześciu obiektów, dla których zlecono przeprowadzenie ekspertyzy technicznej nie przeprowadzono kontroli stanu technicznego, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Z przeprowadzonych kontroli każdorazowo sporządzano protokół, który zawierał wymagane elementy m.in.: datę przeprowadzenia kontroli, imię i nazwisko, numer uprawnień osoby przeprowadzającej kontrolę, określenie kontrolowanego obiektu, a także zalecenia w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości oraz informację o braku wykonania zaleceń z poprzedniego przeglądu. Do protokołów nie dołączano wymaganych kopii zaświadczenia o wpisaniu osoby przeprowadzającej kontrolę na listę właściwej izby samorządu zawodowego oraz kopii decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych. W jednym przypadku protokół kontroli stanu technicznego zawierał również błędne dane dotyczące stanu nawierzchni przepustu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 955, 963-975)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2020-2022 kontrole okresowe jednego wiaduktu⁴⁴ i 33 mostów⁴⁵ (łącznie 62 kontrole) przeprowadził pracownik Naczelnik Wydziału Dróg, który nie posiadał wymaganych uprawnień do sprawowania kontroli utrzymania ww. obiektów. W toku prowadzonych kontroli Naczelnik powoływał się na uprawnienia budowlane, numer ewidencyjny OPL/0245/OWOD/06, do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności drogowej nadane⁴⁶ 3 czerwca 2006 r. Uprawnienia te nie upoważniały jednakże do sprawowania kontroli technicznej utrzymania ww. obiektów. Ponadto, do protokołów nie były dołączane zaświadczenia o wpisaniu ww. osoby na listę właściwej izby samorządu zawodowego oraz kopie decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych. Stosownie do art. 62 ust. 4 w zw. z ust. 1 ustawy Prawo budowlane, kontrole okresowe obiektów budowlanych, przeprowadzają osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.

Zgodnie z art. 13. ust. 4 ww. ustawy uprawnienia do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi stanowią również podstawę do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 5 cytowanej ustawy, tj. sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych. Przepis art. 15a ust. 9 Prawa budowlanego oraz obowiązujący w okresie uzyskania ww. uprawnień § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2005 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie⁴⁷ wyraźnie wskazują, że uprawnienia budowlane w specjalności drogowej bez ograniczeń uprawniają do projektowania obiektu budowlanego lub kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektem budowlanym, takim jak droga, w rozumieniu przepisów o drogach publicznych, z wyłączeniem drogowych obiektów inżynierskich, do których ustawodawca zalicza obiekty mostowe⁴⁸ oprócz przepustów.

(akta kontroli str. 685-691, 955, 977-987, 1019-1020, 1023-1391, 1396-1424, 1430-1442, 1449-1462)

Starosta wyjaśnił, że [Naczelnik Wydziału] *jest uprawniony w specjalności drogowej do: 1. Kierowania robotami budowlanymi w zakresie: - wszelkich dróg kołowych w rozumieniu przepisów o drogach publicznych, z wyłączeniem drogowych obiektów inżynierskich oprócz przepustów, - dróg przeznaczonych dla ruchu i postoju statków*

⁴⁴ Protokół okresowej kontroli rocznej nr 10 z 2021 r.

⁴⁵ Protokół okresowej kontroli rocznej nr: od 1 do 9, 11, od 13 do 16, 18, 19, 21, 22, 23, 25, od 27 do 34 z 2020 r. oraz od 1 do 9 i od 11 do 34 z 2021 r.

⁴⁶ Decyzja Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej Opolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa z dnia 3 czerwca 2006 r., syg. akt OPL.OKK.7132/0287/06.

⁴⁷ Dz. U. z 2005 r. Nr 96 poz. 817.

⁴⁸ Art. 4 pkt 13 ustawy o drogach publicznych.

powietrznych oraz przepustów, 2. Kierowania wytwarzaniem konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz nadzoru i kontroli technicznej wytwarzania tych elementów, 3. Wykonywania nadzoru inwestorskiego, 4. Sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych bez ograniczeń. W przytoczonym szczegółowym zakresie uprawnień wyłączenie dotyczące drogowych obiektów inżynierskich dotyczyło tylko pkt. 1 mówiącego o kierowaniu robotami budowlanymi. Wyłączenie to nie powtarza się w pkt. 4 dotyczącym sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych. (...)

(akta kontroli str. 832-842)

Naczelnik wyjaśnił, że przeprowadzane kontrole obiektów mostowych dokonywał z wymaganymi uprawnieniami, ponieważ wyłączenia z zakresu mostów dotyczą tylko kierowania robotami drogowymi, a nie sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych, co wynika z art. 13 ust. 4 Prawa budowlanego. Przepis ten stanowi, że uprawnienia do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi stanowią również podstawę do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy, tj. do sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych.

(akta kontroli str. 900-909, 946-974)

Wicestarosta i Naczelnik wyjaśnili, że do protokołów z kontroli stanu technicznego drogowych obiektów inżynierskich nie dołączano wymaganych kopii dokumentów, ponieważ znajdują się one w aktach osobowych Naczelnika Wydziału.

(akta kontroli str. 684-691, 916-925)

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Uprawnienia budowlane Naczelnika Wydziału uprawniają go do przeprowadzania kontroli dróg i przepustów, a nie obiektów mostowych, co znalazło potwierdzenie w treści informacji udzielonej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) przez Opolską Okręgową Izbę Inżynierów Budownictwa⁴⁹.

(akta kontroli str. 1009-1014)

2. W 2020 r. nie poddano okresowej kontroli stanu technicznego sześciu obiektów budowlanych, tj.: 1/ wiaduktu w Namysłowie, ul. Łączańska, (JNI 01024913), 2/ mostu w Młokicie (JNI 01024915), 3/ mostu w Pieczyskach (JNI 01024920), 4/ mostu w Fałkowicach (JNI 01024923), 5/ mostu w Osieku Dużym (JNI 01024927), 6/ mostu w Kuźnicy Dąbrowskiej (JNI 01024929), mimo wymogu wynikającego z art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane.

Powiat dla ww. obiektów zlecił wykonanie ekspertyzy technicznej, które sporządzono dnia 26 sierpnia 2020 r.

Zgodnie z art. 62a ust. 1 w zw. art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane oraz z zarządzeniem nr 20/05/2012 Starosty Namysłowskiego z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji przeprowadzania przeglądów dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz terminów przeprowadzania przeglądów dróg i drogowych obiektów inżynierskich z kontroli okresowych stanu technicznego sporządza się protokół.

(akta kontroli str. 963-975)

Wicestarosta i Naczelnik wyjaśnili, że w 2020 roku Powiat zlecił wykonanie 6-ciu ekspertyz technicznych dla obiektów mostowych (...). W związku z powyższym w tym okresie nie wykonywano przeglądów tych obiektów (...).

(akta kontroli str. 916-925)

3. W protokole okresowej kontroli rocznej nr 12 – przeglądu podstawowego przepustu numer ewidencyjny O00111100012 (nr drogi: 11110, kilometraż:

⁴⁹ Pismo z 14 czerwca 2022 r., znak pisma OPL.OKK.0058/064922.

9+763,2) z dnia 24 września 2021 r. oceniono stan nawierzchni na ocenę 3 i w wykazie potrzeb wskazano konieczność zaplanowania prac remontowych, podczas gdy ww. nawierzchnia została poddana modernizacji w 2020 r. (nr drogi: 1111O, kilometrą: od km 8+768 do km 10+967,60)⁵⁰. Powyższe świadczy o braku wymaganej rzetelności sporządzenia ww. dokumentu.

(akta kontroli str. 1425-1429, 1777-1785)

Wicestarosta, Naczelnik i Inspektor wyjaśnili, że w protokole okresowej kontroli przepustu (...) *oceniono stan nawierzchni na ocenę 3, co było wynikiem omyłki pisarskiej (zamiast 3 miało być 5).* (...)

(akta kontroli str. 916-925)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze. Powyższe wynika z faktu przeprowadzenia 62 okresowych kontroli obiektów mostowych przez osobę nieposiadającą wymaganych uprawnień oraz zaniechania ich przeprowadzenia w odniesieniu do sześciu obiektów budowlanych.

OBSZAR

4. Utrzymanie w należyłym stanie technicznym i ochrona obiektów inżynierskich

Opis stanu faktycznego

1. Zarząd powiatu zarządzał 34 obiektami mostowymi, tj.: jednym wiaduktem i 33 mostami oraz 27 przepustami o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. Spośród ww. 61 drogowych obiektów inżynierskich, 15 stanowiły obiekty nienormatywne (24,6%), w stosunku do których wprowadzone zostały ograniczenia (w przypadku 13 - ze względu na nośność, a dwóch pozostałych - na szerokość jezdni).

(akta kontroli str. 815, 949-951, 976)

W toku kontroli oględzinom poddano 10 drogowych obiektów inżynierskich, tj. jeden wiadukt, siedem mostów i dwa przepusty. Oględziny przeprowadzono z udziałem specjalisty, powołanego na podstawie art. 49 ust. 4 ustawy o NIK, posiadającego kwalifikacje do przeprowadzania kontroli stanu technicznego obiektów mostowych wymaganych przepisami Prawa budowlanego. W toku oględzin nie stwierdzono rozbieżności pomiędzy stanem technicznym wskazanym w toku oględzin, a ujętym w dokumentacji przeglądów okresowych. Stan techniczny obiektów poddanych oględzinom oceniono na przedawaryjny (4 obiekty) i niedostateczny (6 obiektów), a ich ocena nie ulegała pogorszeniu od 2014 r. W wyniku oględzin ustalono, że nie zrealizowano zaleceń sformułowanych w wyniku kontroli stanu technicznego przeprowadzonej w 2021 r., tj. m.in.: dotyczących wymiany balustrad, remontu nawierzchni, wymiany oznakowania, remontu przyczółków, koszenia i karczowania nasypów i skarp, oczyszczania koryta rzeki, co opisano *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1392-1742, 1832-1833)

W toku oględzin sześciu obiektów stwierdzono okoliczności stwarzające bezpośrednie niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo powstania znacznej szkody w mieniu w sześciu obiektach. I tak, 1/ w moście, JNI 01024929 „Kuźnica Dąbrowska”, stwierdzono, że istniejące bariery były uszkodzone, a skrzydło mostu (prawe za mostem) było zbyt krótkie, przez co następował ubytek w poboczu, 2/ w moście, JNI 01024920 „Pieczyska II”, że istniejąca bariera (prawa) była uszkodzona, 3/ w przepuście, nr inwentarzowy O00111100012 „Wielolęka”, że istniejąca bariera (lewa) była uszkodzona, 4/ w wiadukcie, JNI 01024913

⁵⁰ Dokument OT przyjęcia środka trwałego nr 8/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r.

„Namysłów - wiadukt ul. Łaczańska”, że istniejące bariery były uszkodzone i zbyt niskie, 5/ w moście, JN1 01024909 „Głuszyna 1104”, że istniejące bariery nie zapewniają bezpieczeństwa, ponieważ są zbyt niskie, 6/ w przepuście, nr inwentarzowy O00112400016 „Wilków (za DW 451)”, że istniejąca bariera (lewa) miała uszkodzone mocowania.

(akta kontroli str. 1749-1750)

Na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK pisemnie poinformowano kierownika jednostki o opisanych wyżej okolicznościach. W odpowiedzi na ww. pismo Starosta poinformował, że 1 lipca 2022 r. (4 dni od dnia ww. stwierdzonego niebezpieczeństwa) przekazał firmie zewnętrznej wykaz prac koniecznych do wykonania, celem oszacowania ich wartości i określenia terminu realizacji.

(akta kontroli str. 1751, 2254)

2. Z treści protokołów przeglądów okresowych stanu technicznego obiektów mostowych i przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm przeprowadzonych w 2021 r. wynikało, że w przyjętej skali⁵¹ żaden z ww. obiektów nie był w stanie odpowiednim (5), ani w stanie awaryjnym (0). Jako niedostateczny (2) oceniono stan 36 obiektów (59%), 15 (24,6%) jako niepokojący (3), siedem (11,5%) jako przedawaryjny (1), a stan trzech obiektów (4,9%) oceniono jako było zadawalający (4).

(akta kontroli str. 954)

W okresie objętym kontrolą nie prowadzono odrębnie remontów i napraw obiektów mostowych i przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. W latach 2020-2022 nie planowano wydatków w tym zakresie, z wyjątkiem wydatków na utrzymanie i ochronę drogowych obiektów inżynierskich w łącznej kwocie 103 tys. zł, w tym odpowiednio: 48 tys. tys. zł w 2020 r., 15 tys. zł w 2021 r. oraz 40 tys. zł z czego wydatkowano 43 tys. zł w 2020 r.

(akta kontroli str. 943, 952, 1898-2096)

Wicestarosta wyjaśnił, że Powiat zarządza rozbudowaną siecią dróg powiatowych w ilości 312 km dróg zlokalizowanych w pięciu gminach. Nawierzchnie bitumiczne wykonane w latach 70-tych są w bardzo złym stanie co powoduje powstanie znacznej ilości uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu w ruchu drogowym. Ponadto na drogach powiatowych dochodzi co roku do sporej liczby kolizji drogowych (...). W związku z powyższym zarządca dróg zmuszony jest do przekazywania o wiele większych kwot na utrzymanie przejezdności dróg kosztem obiektów inżynierskich.

(akta kontroli str. 1753-1754)

Powiat w 2020 r. na podstawie wyników przeprowadzonych ekspertyz technicznych wnioskował do Wojewody Opolskiego⁵² o uzyskanie środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę mostu „Fałkowice II” i budowę czterech mostów, tj.: „Pieczyska II”, „za Osiekiem Dużym”, „Kuźnica Dąbrowska”, „Młokicie I”. Ww. wnioski nie zostały zaakceptowane.

(akta kontroli str. 1753-1774)

W ramach przeprowadzonych modernizacji dróg powiatowych wymieniono m.in. nawierzchnię bitumiczną: w 2020 r. na ośmiu⁵³ przepustach, w tym jednym⁵⁴

⁵¹ Skala oceny obiektów: 1/ stan odpowiedni – ocena 5, 2/ stan zadawalający – ocena 4, 3/ stan niepokojący – ocena 3, 4/ stan niedostateczny – ocena 2, 5/ stan przedawaryjny – ocena 1, 6/ stan awaryjny – ocena 0.

⁵² Wnioski o uzyskanie środków z dnia 28 września 2020 r.

⁵³ 1/ Modernizacja DP 1111 O na odcinku DK 42 – skrzyżowanie z DP 1197 O w miejscowości Wielolęka, 2/ Przebudowa drogi powiatowej DP 1129 O na odcinku Mikowice-Ligota Książęca.

o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm, w 2021 r. na przepuszczenie i moście⁵⁵ „Za Starościnem”⁵⁶ oraz wymieniono oznakowanie pionowe i zamontowano bariery energochłonne, a w 2022 r. na pięciu przepustach⁵⁷, w tym jednym⁵⁸ o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm.

(akta kontroli str. 1755, 1775-1807, 2097-2102)

W 2022 r. Powiat złożył wnioski o dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych, zamierzeń m.in. pn. *Przebudowa drogi powiatowej nr 1132 O w miejscowości Pieczyska wraz obiektem mostowym Pieczyska II oraz Przebudowa dróg powiatowych nr 1113 O na odcinku Bukowa Śląska – Strzelce oraz 1145 O na odcinku Strzelce – Domaszowice* (wnioski pozostają w trakcie oceny).

(akta kontroli str. 679, 1808-1811)

W 2020 r. w wyniku przeprowadzonych sześciu ekspertyz technicznych obiektów mostowych, stwierdzono o niewłaściwy stan techniczny obiektów. W konsekwencji w dokumentach tych zawarte zostały następujące zalecenia - do czasu przebudowy/budowy obiektu mostowego: 1/ na moście „Kuźnica Dąbrowska”, „Za Osiekim Dużym”, „Pieczyska II” i „Młokicie I” wprowadzenie ruchu wahadłowego i ograniczenie tonażu do 10 t oraz prędkości do 30 km/h, 2/ na moście „Fałkowice II” i wiadukcie na ulicy Łączańskiej w Namysłowie utrzymanie ograniczenie tonażu do 15 t. Powiat dopiero w 2022 r. zlecił wykonanie projektu docelowej organizacji ruchu dla ww. obiektów, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1463-1710, 1711-1712)

Z informacji uzyskanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK od Komendanta Powiatowego Policji w Namysłowie wynikało, że w 2022 r. w związku z przebudową drogi krajowej nr 39 i wytyczeniem objazdu przez drogę powiatową nr 1117 O i 1116 O, funkcjonariusze Policji przeprowadzali kontrole porządkowe oraz prowadzili krótkotrwałe obserwacje w rejonie wiaduktu na ulicy Łączańskiej w Namysłowie. Policja nie prowadziła ewidencji przypadków wykroczeń w ruchu drogowym w związku z wykonywaniem przewozów po nienormatywnych obiektach, ponadto w okresie 2020-2022 nie ujawniono żadnych skutków nieprawidłowego wykonywania przewozów po nienormatywnych obiektach mostowych, jak i nie ujawniono niewłaściwego oznakowania drogowych obiektów inżynierskich.

(akta kontroli str. 843)

Pracownicy Starostwa nie wykonywali kontroli ruchu drogowego w obecności funkcjonariusza Policji lub inspektora Inspekcji Transportu Drogowego, o której mowa w art. 129d ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym⁵⁹

(akta kontroli str. 845)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W toku przeprowadzonych oględzin 10 drogowych obiektów inżynierskich ustalono, że w żadnym przypadku nie zrealizowano zaleceń pokontrolnych zawartych w protokołach okresowych kontroli ww. obiektów przeprowadzonych w 2021 r. dotyczących uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu

⁵⁴ Numer inwentarzowy O00111100012.

⁵⁵ Remont drogi powiatowej DP 1132 O na odcinku Staroścín – Pieczyska.

⁵⁶ JNI 01024918.

⁵⁷ 1/ Modernizacja nawierzchni drogi powiatowej nr 1145 O w miejscowości Domaszowice ul. Strzelecka, 2/ Modernizacja nawierzchni drogi powiatowej nr 1132 O w miejscowości Domaradz.

⁵⁸ Numer inwentarzowy O00114500025.

⁵⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 988.

publicznego. Powyższe co było niezgodne z art. 70 Prawa budowlanego, który stanowi, że zarządca obiektu jest obowiązany w czasie lub bezpośrednio po przeprowadzonej kontroli stanu technicznego usunąć stwierdzone uszkodzenia oraz uzupełnić braki, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia bądź środowiska (...).

(akta kontroli str. 1392-1462)

Wicestarosta wyjaśnił, że *niezrealizowanie potrzeb w zakresie bieżącego utrzymania i remontu obiektów inżynierskich wykazanych w protokole z oględzin (...), wynika z faktu, iż Powiat realizuje wiele innych zadań związanych z utrzymaniem dróg, które generują znaczne koszty, w związku z tym trudno jest zabezpieczyć środki finansowe (...)*

(akta kontroli str. 1753-1755)

2. Od dnia wydania sześciu ekspertyz technicznych, tj. 26 sierpnia 2020 r. do dnia 1 lutego 2022 r.⁶⁰ nie zlecono wykonania projektu docelowej organizacji ruchu dla obiektów mostowych, objętych badaniem. W przedmiotowych ekspertyzach wskazano, że stan technicznych badanych obiektów mostowych jest niewłaściwy i zalecono - do czasu ich przebudowy/budowy nowego obiektu: 1/ na moście „Kuznica Dąbrowska”, „Za Osiekiem Dużym”, „Pieczyska II” i „Młokicie I” - wprowadzenie ruchu wahadłowego i ograniczenie tonażu do 10 t oraz prędkości do 30 km/h, 2/ na moście „Fałkowice II” i wiadukcie na ulicy Łączańskiej w Namysłowie - utrzymanie ograniczenia tonażu do 15 t. Powyższa zwłoka, w ocenie NIK, świadczy o braku należytej rzetelności działań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1463-1710, 1711-1712)

Wicestarosta wyjaśnił, że *projekt docelowej organizacji ruchu dla (...) obiektów został zlecony 01.02.2022 r., ponieważ w 2020 r. nie posiadaliśmy środków finansowych na zlecenie powyższych prac, a budżet na 2021 r. już był zaplanowany i nie przewidywała ww. robót. Zadanie na wykonanie projektów docelowej organizacji ruchu dla 6-ciu obiektów mostowych zostało ujęte w planie budżetu na 2022 r.*

(akta kontroli str. 2256)

OCENA CZĄSTKOWA

Prowadzone w latach objętych kontrolą remonty dróg powiatowych obejmowały swoim zakresem również niektóre drogowe obiekty inżynierskie. Stwierdzono jednak, że większość objętych oględzinami obiektów posiadała uszkodzenia lub braki zagrażające bezpieczeństwu ich użytkowników.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski	1. Ujęcie w ewidencji środków trwałych obiektów mostowych oraz przepustów (o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm) zlokalizowanych w ciągach zarządzanych dróg powiatowych.2. Wzmocnienie nadzoru nad realizacją obowiązków w zakresie prowadzenia ewidencji, o których mowa w art. 10 ust. 11 ustawy o drogach publicznych.3. Podjęcie działań zmierzających do wykonania zaleceń sformułowanych w wyniku przeprowadzanych okresowo kontroli drogowych obiektów inżynierskich.

⁶⁰ Zlecenie nr 1/2022 z dnia 1 lutego 2022 r. znak pisma D.273.3.2022.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 19 lipca 2022 r.

Kontrolerzy

Marlena Przybylak
Specjalista kontroli państwowej

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor
Iwona Zyman

Dyrektor
podpis
Iwona Zyman